

усмена расправа посматра као сувишна“. Али начелна отвореност уставносудског процеса, заједно са „правилом“ о одлучивању на основу усмене расправе, говори најмање о нужности брижљивог одмеравања свих аргумената, пре него што се донесе одлука о неодржавању јавне расправе. Због реткости усмених расправа, Хеберле је говорио о „тешко подношљивом дефициту отворености“ уставносудског поступка. С друге стране, у појединим поступцима који су од посебног значаја за правну државност и општу јавност неки уставни судови дозвољавају директан телевизијски пренос њихових расправа. Већање судија и гласање о одлуци, међутим, увек су затворени за јавност. Није искључено, међутим, да се у одлуци саопштава већина којом је донета. Издвојена мишљења која се у већем броју уставних судова доста примењују такође пробијају начело анонимности одлучивања.

Дејство одлуке уставних судова принципијелно зависи од врсте уставних спорова. У нормативној контроли права и одлучивању о уставним жалбама одлуке уставних судова имају касаторно дејство. Када је реч о нормативној контроли *in abstracto* правило је да одлука делује од момента објављивања, дакле, *pro futura*. Ако се ради о конкретној контроли, одлука уставног суда у инцидентном случају може имати ретроактивно дејство. Како код касације не долази до аутоматског или судског „оживљавања“ ранијих норми, поједини уставни судови, међу њима и Уставни суд Србије, примењују још један начин погодан за избегавање правних празнина, одлагање објављивања одлуке, односно аустријски модел одлагања дејства одлуке.

Поред одлука касација у пракси појединих уставних судова развиле су се тзв. интерпретативне одлуке, којима уставни суд заправо делује као позитивни законодавац. Због трајно укорењеног страха од настајања правних празнина доношењем касаторних одлука, али и тежње да се, кад год је то могуће, делује на мање радикалан начин, већи број уставних судова, прихватајући праксу старијих европских уставних судова, Немачке и Италије, нарочито, постепено је почео да доноси интерпретативне одлуке, када се од више интерпретационих могућности примењује вербална интерпретација, која закон доводи у склад са Уставом. У овом случају у изреци се налази констатација да је закон сагласан са Уставом, али под условом да се интерпретира једино на начин како је то Уставни суд утврдио у образложењу одлуке.

Интерпретациони стил уставних судова дуго је обележавала стриктна интерпретација дословног текста уставних норми, логичко-систематска интерпретација са историјским акцентовањем, али и занемаривањем телеолошких промишљања. Сматра се да је она била и својеврсни израз судског самоограничења, *judicial self-restraint*, према законодавцу. Нови интерпретациони стил уставних судова значи окретање ка вредносно оријентисаном или материјалном тумачењу устава, који свој